

# la humanitat

Fundador: LLUIS COMPANYS

SEGONA ÈPOCA  
Any III - Núm. 9

Solicitado el Registro como artículo de Segunda clase en la Adm. de Correos de México, D. F.

Editor: M. Rouret Callo  
MEXICO, D. F., Febrer de 1945

La Humanitat saluda

SOLIDARITAT CATALANA

tant pel que té de gloriosa evocació com de  
patriòtica esperança

Un any més ens separa de la presència física del Primer President de la Catalunya Restaurada. Per damunt del temps, però, la seva figura espiritual s'ageganta en el nostre record. Recordant FRANCESC MACIA recordem Catalunya. Que el seu exemple com el del President Màrtir LLUIS COMPANYS sigui per a tots els catalans i ensenya i el guiatge pel camí de la unitat i del recobriment de la pàtria immortal com ells.

## EDITORIAL

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA s'ha mantingut fidel a la línia presidencial que corrobora la del Partit ja des dels principis de la seva actuació, és a dir, que no renunciem a res del que signifiqui una major aportació de llibertats a la nostra pàtria; però mentrestant no cometrem cap deslleialtat envers la Constitució i l'Estatut, els quals vam votar, ni envers els republicans espanyols junt amb els quals contribuïrem a la instauració de la República, junt amb els quals lluitarem quan fou traida i amb els quals cal mancomunar tots els esforços fins l'hora de la seva reinstauració. Dit això d'una manera que la pugui entendre tothom no ens farà caurà, ni pensaments, la cara de vergonya afirmar que considerem, per ara i tant, lligades la sort de Catalunya i la sort de la República. Si haguéssim de dir una altra cosa —que és perfectament lícit— dimitiríem abans la representació que tinguéssim.

Per fortuna, des d'un altre punt de vista, la veu de Catalunya —ofegada a casa nostra i fins fa poc a França— s'ha deixat sentir assenyadament i coratjosa. Els elements que integren el Directori d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA, residents a Mèxic, han vist reforçar la seva línia política al poder establir contacte amb els amics de França, comprovant, la qual cosa d'altra banda ja es donava per descomptada, que la coincidència en punts fonamentals d'actuació passada, present i futura, es del tot perfecta. El mateix podríem dir pel que fa als elements més destacats d'ACCIO CATALANA, l'entesa amb els quals ha perdurat a través de llargues anyades d'actuació coordinada i segueixen en la mateixa posició.

Per això la veu de Catalunya es podia deixar sentir amb tota la seva autoritat en la reunió de Corts que es celebrà a aquesta ciutat el dia 10. El record del President Màrtir, de la seva amor incommensurable a Catalunya i a la República, exalça la nostra causa en un pla d'elevada serenitat. El discurs pronunciat pel Vice-president de les Corts, Sr. Miquel Santaló, fou el d'un polític i el d'un patriota. Senzill, ponderat i sense falsa retòrica, fou el primer en donar el to dels debats pel seu fons digne i clar, qualitats aquestes de veritable eloqüència, i que constitueixen al nostre entendre una prova més del que ens caracteritza com a catalans. Les paraules pronunciades pel Sr. Miquel Santaló ens fa fet venir a la memòria les que deia en Salvador Albert parlant d'en Maragall: "La seva paraula es bon xic premiosa com si el seu esperit donat enterament a l'idea que dintre d'ell fulgurava, temés empalidir-la o deformar-la expressant-la amb formes descolorides per l'abús, amb les paraules que solen usar els que tenint sempre a ma un gros cabal de llocs comuns i frases fetes, s'expressen fluentment, polidament amb freda serenitat, ben segurs de saber dir-ho tot..." I el propi Joan Maragall en el "Elogi de la paraula" diu: "Quan hom parla del fons de l'ànima, amb amor, es farà entendre de tots aquells que en encantament d'amor l'escollin; perquè en amor succeeix això, que mig entendre una paraula és entendre-la més que entendre-la del tot; i no hi ha altre llenguatge universal que aquest. No és pas l'harmonia de fóra la desitjable, sinó la de dintre; que no és pas pel soroll de les paraules, que tots els homes som germans, sinó per l'esperit únic que les fa brillar diferents en la varietat misteriosa de la terra..."

I Catalunya, per boca d'en Miquel Santaló, parlava una vegada més del fons de l'ànima: "Es aquesta aspiració del català convençut del valor de la seva ideologia i del seu sentiment que espera, dins d'una convivència general amb els altres pobles d'Espanya, que la seva veu sigui escoltada sense traves, que la seva voluntat pugui desenvolupar-se sense coaccions, que Catalunya pugui dir al món, en perfecta confraternitat amb els altres pobles peninsulars, el que és, el que significa el que desitja ésser... Tenim la certesa de que si poguéssim escoltar-se la veu del President Màrtir en aquesta sala no invocaria altra cosa: "Espanyols ¡Catalans! Disposem-nos a realitzar l'obra excelsa que el destí ens ha reservat a uns i altres... No em tributeu un record de dolor i de pena. Tributeu-m'el de treball i d'esperança, deixant enrera totes les mesquineses humanes, totes les petiteses personals, per unificar els esforços i reconquerir les llibertats perdudes. I realitzada aquesta tasca parlem i dialoguem amb el cor obert per tal de que no pugui sentir-se mai més, en cap dels pobles d'Espanya, una veu que signifiqui opressió, que signifiqui limitació en els seus sentiments, en els seus ideals i en els seus programes".

LA VIDA DE COMPANYS FUE UNA LECCION DE HONESTIDAD Y ENERGIA. LA MUERTE DE COMPANYS ES UN POEMA DE TRAGICA GRANDEZA.

Manuel Albar. (Acte d'Homenatge al President de Catalunya).

## Solidaritat Catalana

Hem demanat l'opinió de destacades personalitats de la política catalana a l'exili sobre la constitució de SOLIDARITAT CATALANA per considerar que seria interessant donar a conèixer als nostres lectors altres punts de vista que el nostre. A l'hora d'entrar en premsa aquesta edició de LA HUMANITAT havien rebut les següents respostes:

El Prof. Sr. Miquel Santaló, delegat del President interí de la Generalitat de Catalunya en terres d'Amèrica, sota el títol de "Camí dreturer: Solidaritat", ens diu:

"1907. SOLIDARITAT CATALANA va exaltar el sentiment de dignitat catalana i va desvellar la consciència nacional. La seva empremta trencà els motlles estrets de les "Diputacions provincials" i "Mancomunitat de Catalunya" forjà la figura de la unitat política.

"1917. ASSEMBLEA DE PARLAMENTARIS va donar, inicialment, un exemple de fortitut cívica. El va fer eixore —de moment— un gest insospitat d'un sector massa lligat als interessos patrimonials.

"1931. ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA va

sorgir de l'ambient curant de la Dictadura i abraçà el poble amb la mística de l'apòstol Francesc Macià, portant a Catalunya l'Estatut de les llibertats polítiques.

"1945. SOLIDARITAT CATALANA, nascuda a França d'entre el dolor de l'exili i la fe en el futur, que portarà de millor a la Pàtria? Festegem la seva naixença i recolzem-ne les iniciatives bo i esperant les seves gestes. Catalunya afirmarà més la seva personalitat i apartarà les traves que l'impedeixen d'allargar els braços a les germanes de València i Balears. Són els fruits naturals de la solidaritat i del seny".

Del Dr. Pere Bosch-Gimpera, destacada personalitat d'Acció Catalana sota el títol de "L'Únic camí":

"Els catalans de França han realitzat el que nosaltres, a Amèrica, no hem sabut fer. Unir-se per a treballar per la reconquesta del nostre país i trobar una línia de coincidència entre els catalans i els democrates dels altres pobles d'Espanya per tal de mantenir la personalitat viva de Catalunya i les llibertats obtingudes. Partir de la legitimitat de la República i de les institucions catalanes, maldant per la seva restauració i proclamant la necessitat d'arribar a un acord amb els grups liberals i democrates espanyols per a reajustar la fórmula autonòmica de manera que satisfagui els ideals de Catalunya.

Aquesta línia de conducta respon, especialment, a la tradició d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA i d'ACCIO CATALANA i l'havíem defensada sempre nosaltres també a Mèxic. Per això anarem a les converses amb els partits republicans espanyols i per això signarem el pacte de la Junta d'Alliberament. El darrer dels punts de SOLIDARITAT CATALANA de França, l'acord amb els republicans espanyols sobre les bases d'una futura revisió constitucional, el defensarem també aquí i no és culpa nostra si no s'hi ha pogut arribar.

Som catalanistes i volem per a Catalunya la màxima llibertat possible. Ha passat, però, el temps en que els nacionalismes no veien més enllà dels propis horitzons i es convertien en un "chauvinisme" rural. Tot i defensant gelosament la nostra dignitat i els nostres drets, partint de l'autodeterminació i de la sobirania popular, postulatessencials en tota democràcia, teníem consciència de la posició geogràfica cultural i històrica de Catalunya en relació amb els demés pobles d'Espanya, dels seus lligams espirituals i materials, i de la tasca realitzada pels segles, responent a impulsos i sentiments dels pobles —i no precisament a la coacció de les superestructures. Això ha portat a una realitat espanyola, a la integració d'una comunitat polinacional, en que tan essencial és, per al seu equilibri, la cohesió de tots els seus elements com el respecte a la seva personalitat particular. Unió lliure i respectuosa per part de tots, de les característiques privatives, en que ningú es senti oprimint i en que es col·labori fraternalment en les empreses col·lectives.

Es evident que l'Estatut no plasma la fórmula definitiva, però és un punt de partida per tal d'arri-

bar-hi i cal arribar-hi dintre de la discussió amical amb els demés espanyols. No veiem altre metode possible; ni hi han motius per a desesparar de la comprensió que poguem trobar, ni creiem que el poble català estigui disposat a aventures de violència que tenen totes les probabilitats d'ésser estèrils, ni existeix a Catalunya un antagonisme irreductible amb els demés pobles hispànics. La lleialtat ens obliga a reconèixer, amb correspondència afectuosa, que a l'Espanya liberal hem tingut sempre amics i que aquests, des de la República, han estat cada volta més nombrosos; de la mateixa manera els espanyols liberals han de convenir que no es pot ésser liberal per als homes i deixar d'ésser-ho per als pobles, i que la única fórmula satisfactòria per a consolidar la democràcia espanyola i la mateixa Espanya, és integrar-la orgànicament mitjançant el respecte a les diferències dels seus pobles. La tesi unitària és la reaccionària i feixista, és la de tot el que s'ha sobreposat a la veritable essència i a la genuïna tradició espanyola, per bé que aquesta superposició hagi durat segles i s'hagi encomanat a sectors importants.

Amb els amics d'altres pobles espanyols d'ànim liberal haurem de cercar la fórmula de la reconstrucció. La República és una fita important i en el seu marc hi cab una major amplitud, doncs no seria república veritablement democràtica, si, en el problema dels pobles com en tants d'altres econòmics i socials, es convertís en una rígida i anquilosada camisa de força. Per donar-li, però, l'elasticitat adient, per a que la vestimenta sia prou folgada per a no oprimir els membres, seguint la tradició dels nostres partits, fidels a la qualitat del seny català, no maldem per actituds revolucionàries ni per posicions esquerpes i aïlladores.

No esperem gran cosa, tampoc, del que s'ha anomenat la "internacionalització del problema català". En el terreny de l'ideal voldríem una organització internacional justa, en que es sentís la solidaritat de tots els homes i de tots els pobles, en la que òrgans adequats vetlessin per evitar i sancionar les transgressions al dret, en que devinguessin impossibles les guerres i en que tots els pobles, orgànicament, fessin sentir la seva veu. Però es pot esperar aquesta organització com quelcom immediat? Ens sembla que en som encara molt lluny. Entre tant, malgrat la Carta de l'Atlàntic, segueix inspirant la política internacional el realisme, els interessos propis de les grans nacions i l'equilibri de forces. Es contemporitzarà amb en Franco mentre sigui útil. Es veurà amb simpatia, demà, que calgui, i, un dia, s'arribarà al convenciment de que un regim democràtic és a Espanya millor garantia per a la seguretat general. Però, d'això a fantàstiques intervencions per a resoldre el que les grans nacions segueixen considerant un plet interior, hi ha una gran distància. Si algú desespara de re-

(Passa a la 2ª plana)

## SOLIDARITAT CATALANA constituïda a París

Sota aquesta mateixa capçalera el corresponent de la Prens Associada a París, senyor Díaz de las Heras, publicava el dia 14 de gener últim en el periòdic "Excelsior" d'aquesta capital mexicana, la següent informació:

"París, gener 13.—S'acaba de constituir formalment a París "Solidaritat Catalana" la qual agrupa a tots els partits democràtics catalans i a les forces de resistència que treballen dintre de Catalunya contra el govern del general Franco.

"El manifest que anuncia la formació de SOLIDARITAT CATALANA, adreçat a tots els catalans del món, el signen per ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA, Josep Tarradellas, ex-president del Govern de Catalunya; per "Acció Catalana", Lluís Nicolau d'Oller ex-ministre d'Economia i ex-governador del Banc d'Espanya; per la "Unió Democràtica de Catalunya", Angel Morera; per "Estat Català", Josep Figueres, i per la "Lliga Catalana", Felip Solà Cañizares. La "Lliga Catalana" és un grup republicà-conservador que va trencar amb els partidaris de Cambó i Ventosa que es posaren al costat d'en Franco durant la guerra civil espanyola.

"Signen el manifest els representants de dos grups de les Forces de Resistència Interior: Josep Rovira del "Front Català Interior de Llibertat" (organització de caràcter obrerista) i Jaume Cornudella, del "Front Nacional de Catalunya" (organització netament nacionalista). Aquestes dues organitzacions treballen en la clandestinitat des de fa alguns anys, i quan s'escaigui l'alliberament de França enviaren representants per tal de coordinar-se amb els catalans desterrats. Aquestes Forces de l'Interior de Catalunya puntualitzen que desconeixen l'anomenada "Unió Nacional Espanyola" amb la qual no tenen cap relació.

### FINALITATS QUE PERSEGEIX L'ORGANITZACIO

"SOLIDARITAT CATALANA assenyalava la seva principal finalitat tal com segueix: estrènyer la coordinació entre els actes dels catalans exiliats i els de les Forces de Resistència de l'Interior, coordinar a totes les forces polítiques de Catalunya, treballar per a l'enderrocament del general Franco i per al restabliment de la República i dintre d'aquesta, del govern autònom de Catalunya. Enseny, s'esmenta el desig de reformar la constitució de la República i els Estatuts, mitjançant procediments democràtics. L'esmentat manifest afirma la solidaritat entre els catalans i els bascs i renova l'adhesió de tots els partits agrupats, envers el President efectiu de la Generalitat de Catalunya senyor Josep Irla. La nova organització serà dirigida per un Comitè que formaran els signants del Manifest, els quals aniran succeint-se en la presidència. El portaveu de SOLIDARITAT CATALANA serà el periòdic "Foc Nou" que ja està publicant-se a Tolosa".

Fins ací l'esmentat corresponent. Si la notícia és certa —i tot ho fa esperar, car hi ha massa detalls perquè no ho sigui—, significarà l'esdeveniment més important registrat per la política catalana en tot el que va d'exili. L'entesa que representa la constitució de SOLIDARITAT CATALANA i el nucli de forces que agrupa, equivaldria a la formació d'un veritable Front Únic que podria parlar en nom de la immensa majoria del poble català. Fins avui s'ha vingut parlant molt d'unitat, però els fets han demostrat amb una persistència lamentable que en realitat no es feia res de positiu per tal d'aconseguir aquesta unitat ara, més que no mai, indispensable per al recobriment de la pàtria. Si els nostres compatriotes de França han pogut realitzar el que no han pogut els d'Amèrica, s'hauran fet mereixedors de l'agraïment de Catalunya. Ara per ara, mentre esperem la confirmació de la transcendental notícia, ens plau repetir les paraules que serveixen de lema a aquest número de LA HUMANITAT:

SALUT A LA SOLIDARITAT CATALANA

QUIZA EL CRIMEN MAS GRAVE COMETIDO POR FRANCO Y SUS SECUACES NO FUE MATAR AL PRESIDENTE DE CATALUÑA. QUERIA, SIN DUDA, ABRIR UN ABISMO DE ODIOS ENTRE CATALUÑA Y ESPAÑA. NOSOTROS DECIMOS COMO HOMBRES LIBERALES QUE QUEREMOS SALTAR ESTE ABISMO DE ODIOS, PORQUE TENEMOS LA ASPIRACION Y EL DESEO DE QUE EL FUTURO ILUMINADO POR LA TRAGEDIA DE ESTE HOMBRE, CONSIENTA RECONSTRUIR UNA ESPAÑA NUEVA, RADICALMENTE NUEVA.

(Paraules de J. Andreu amb motiu de l'acte d'Homenatge al President Companys).